

Вплив війни, розв'язаною росією проти України, на європейський ринок праці

Валерія Кухарчук

*студентка кафедри міжнародного бізнесу,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Київ, Україна,
e-mail: metrochenkovv@krok.edu.ua*

Після закінчення першого року війни, ринок праці в країнах Європейського Союзу залишався стійким та відносно стабільним. Незважаючи на тривалість конфлікту та геополітичну нестабільність, вплив війни на економіку ЄС був меншим, ніж очікувалося. Одним із ключових чинників у збереженні стабільності було потужне постпандемічне відновлення, яке допомогло зробити ринок праці більш витриманим у важкий час військових дій. На початку війни деякі експерти та аналітики прогнозували, що війна може спричинити серйозні труднощі для ринку праці у Європі, зокрема, зниження зайнятості та погіршення економічних показників. Однак, у деяких країнах ЄС відбувався досить значний розвиток економіки, що виявилось важливим фактором для утримання стабільності на ринку праці. Багато секторів виявили великий потенціал в умовах постпандемічного відновлення, що дозволило компенсувати можливі втрати через військові дії. У деяких випадках, конфлікт навіть стимулював певні галузі економіки, наприклад, сферу оборони та інших супутніх секторів, що забезпечують підтримку оборонних потреб. Однак важливо відзначити, що навіть при такому відносно сприятливому стані ринку праці, багато людей залишалися під загрозою збитків, особливо у тих регіонах, де військові дії були найбільш інтенсивними. Хоча війна наразі не суттєво вплинула на ринок праці ЄС завдяки постпандемічному відновленню, варто уважно спостерігати за подальшими розвитками, оскільки тривалість конфлікту та його потенційні наслідки можуть мати більший вплив на економіку та зайнятість у майбутньому[3].

У третьому кварталі 2022 року спостерігався вплив підвищення цін на енергоносії на економіку, що призвело до сповільнення темпів зростання зайнятості. Збільшення вартості енергетичних ресурсів стало чинником, який відчутно вплинув на різноманітні сектори економіки, призводячи до змін у функціонуванні підприємств і підприємницької активності.

Зокрема, підвищення цін на енергію призвело до зростання витрат виробництва для багатьох підприємств, що працюють у різних галузях. У зв'язку з цим, підприємства шукали шляхи оптимізації витрат, що може включати зменшення обсягів виробництва та, як наслідок, сповільнення росту зайнятості. Важливим аспектом впливу підвищення цін на енергетичні ресурси є його розповсюдження на різні сфери економіки, включаючи виробництво, транспорт і послуги. Це може мати домінуючий ефект, створюючи тиск на підприємства з різних галузей та призводячи до загального зниження динаміки створення нових робочих місць[2, с.80-83].

Таким чином, третій квартал 2022 року відзначився впливом вищих цін

на енергоносії на ринок праці, що викликало уповільнення темпів зростання зайнятості та вимагало адаптації підприємств до нових умов енергетичного забезпечення.

Підвищення цін на енергію суттєво вразило енергомісткі галузі промисловості, наносячи їм значні економічні удари. Цей ефект проявився в декількох ключових аспектах функціонування енергозалежних галузей.

По-перше, підвищення цін на енергію призвело до значного зростання витрат на виробництво в енергозалежних секторах. Витрати на енергетичні ресурси стали важливою частиною виробничих витрат для цих галузей, і підвищення їхньої вартості спричинило збільшення загальних витрат підприємств.

По-друге, енергозалежні підприємства стали стикатися з викликами управління витратами та підтриманням конкурентоспроможності на ринках. Деякі компанії можуть бути вимушені зменшувати обсяги виробництва або шукати більш ефективні технології для зменшення споживання енергії.

По-третє, умови високих цін на енергію можуть впливати на зайнятість у відповідних секторах, зокрема, може спостерігатися сповільнення створення нових робочих місць або навіть зменшення чисельності працівників.

У цілому, підвищення цін на енергію стало суттєвим викликом для енергозалежних галузей промисловості, вимагаючи від них адаптації до нових енергетичних умов і розробки стратегій управління витратами для збереження стабільності та конкурентоспроможності.

Реальна заробітна плата демонструє повільний темп зростання, несприятливий порівняно зі збільшенням інфляції. Це призводить до зменшення купівельної спроможності населення, оскільки ростуть ціни на споживчі товари та послуги швидше, ніж заробітні плати. Такий дисбаланс може мати серйозні економічні наслідки, впливаючи на фінансовий стан громадян і загальну динаміку споживання. Збільшення інфляції породжує високий рівень цін на основні товари та послуги, що ускладнює здатність населення забезпечувати свої основні потреби за тими ж самими рівнями доходів. Реальна заробітна плата, яка не встигає дотримуватися темпу інфляції, фактично зменшує покупчу силу працівників. Це може викликати втрату мотивації серед працівників, оскільки їхні доходи не відображають реального зростання вартості життя. Крім того, це може стати перешкодою для стабільності економічного розвитку, оскільки обмежена купівельна спроможність може призвести до зменшення попиту на товари та послуги, що, в свою чергу, вплине на діяльність підприємств і ринкові показники. Урахування динаміки реальних заробітних плат у контексті інфляції стає важливим аспектом економічного аналізу та прийняття стратегічних рішень для підтримання стабільності та соціально-економічної рівноваги в країні[3].

Існує потенціал для підвищення низьких заробітних плат без інфляційного тиску, що відкриває перспективи для поліпшення фінансового стану робітників та підтримки соціально-економічної стабільності. Збільшення заробітних плат на нижньому рівні може бути реалізоване через ряд стратегій, таких як вдосконалення систем оплати праці, забезпечення соціальних гарантій та

встановлення справедливих трудових умов. Важливим аспектом є створення механізмів для підвищення продуктивності праці, щоб компенсувати зростання заробітних плат без негативного впливу на економіку. Це може включати в себе впровадження новітніх технологій, підвищення кваліфікації робочої сили та розвиток інноваційних підходів до виробництва. Крім того, важливо розглядати роль соціальних програм та податкових стимулів для підтримки низьких доходів. Зниження податкових тягарів для низькозаробляючих шарів населення може сприяти підвищенню їхнього реального доходу, збільшуючи споживчу активність та стимулюючи економічний зрост. Цей підхід може мати позитивний вплив на соціальні показники, такі як зменшення бідності та підвищення якості життя громадян. При правильному управлінні і врахуванні контексту національної економіки, підвищення низьких зарплат може служити інструментом для забезпечення більш справедливого розподілу доходів та створення умов для сталого економічного розвитку[4].

Мінімальна зарплата, як закріплений рівень оплати праці, встановлює мінімальний стандарт, який дозволяє працівникам отримувати достойну оплату за свою працю. Це сприяє забезпеченню працівників базовими матеріальними умовами і зменшенню ризику низьких доходів. Колективні переговори, у свою чергу, дозволяють працівникам об'єднуватися для захисту своїх інтересів і визначення умов праці, включаючи рівень заробітної плати. Це важливий механізм для вирішення питань, пов'язаних із заробітною платою та соціальними гарантіями, і може стати засобом зменшення відмінностей у доходах між різними групами працівників. Застосування мінімальної зарплати може бути особливо ефективним у ситуаціях, коли ринкові сили не забезпечують справедливий розподіл доходів. Це також може служити захистом від експлуатації та недостойних умов праці. Колективні переговори, в свою чергу, враховують унікальні потреби та обставини конкретних груп працівників, сприяючи створенню більш гнучких та справедливих умов праці.

Забезпечення працівників гідною оплатою за їхню працю за допомогою мінімальної зарплати сприяє зменшенню ризику низьких доходів і створює базові матеріальні умови.

Отже, підвищення цін на енергію виявило глибокий вплив на енергомісткі галузі промисловості, призводячи до суттєвих економічних викликів. Зростання витрат на виробництво, необхідність управління витратами та пошук ефективних рішень для збереження конкурентоспроможності — це ключові аспекти, які вимагають від енергозалежних галузей адаптації та стратегічного планування. Таким чином, вплив військових подій у поєднанні з високими цінами на енергію визначає складні виклики для відповідних секторів, які потребують не лише реакції на зовнішні труднощі, але і розробки стратегій для забезпечення сталої економічної резилієнтності.

Ключові слова: Європейський ринок праці; Міграційні процеси; Ціни та інфляція.

Список використаних джерел

1. Людмила Присяжна. Як змінився ринок праці під час війни | *Think brave. Think brave* | Останні новини бізнесу України. URL: https://biz.ligazakon.net/news/218059_yak-zmnivsyar-inok-prats-pd-chas-vyni.
2. Мазур М. В., Сіренко К. В. Ринок праці в країнах євросоюзу: статистичний аспект. Підприємство та інновації. 2023. № 26. С. 80–83. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.12>.
3. Labour market and wages: report shows impact of Russia's invasion of Ukraine and energy crisis. Language selection | European Commission. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&furtherNews=yes&langId=en&newsId=10481> (date of access: 17.11.2023).
4. The Economist. Russia's war on Ukraine is changing Europe. The Economist. URL: https://www.economist.com/europe/2023/06/07/russias-war-on-ukraine-is-changingeurope?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.directresponse.anonymous&gad_source=1&gclid=CjwKCAiAu9yqBhBmEiwAHTx5p6JS-Mu_OUXUUIO3vUce-YqQrY0L2geIaee2YErrKxh94VZGg--7NhoC560QAvD_BwE&gclsrc=aw.ds.